

ОХТИРСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І-ІІІ СТУПЕНІВ № 3 ОХТИРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Н А К А З

31.05.2016

№ 01-06/276

Про підсумки роботи над науково – методичною проблемою

Керуючись законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Національною доктриною розвитку освіти в Україні щодо забезпечення рівного доступу до якісної освіти, Державного стандарту початкової загальної освіти, (Постанова Кабінету Міністрів України від 20.04.2011р, №462), Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, (Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011р, №1392), наказу МОН України від 14.08.2013 №1176 «Про затвердження галузевої Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти», освітня політика в школі спрямована на пізнавальну, наукову, аналітико–управлінську та аналітико-корекційну діяльність, на ефективність, дієвість і результативність внутрішньошкільної методичної роботи.

Завдання, які стоять перед школою, директивні та нормативні державні документи щодо розвитку освіти, сучасні науково-методичні ідеї, передовий педагогічний досвід з організації навчально-виховного процесу та індивідуальні психолого-педагогічні запити вчителів школи обумовили вибір науково-методичної проблеми закладу з теми «Забезпечення формування особистості учня на основі якісної освіти, розвитку його творчих можливостей, самовдосконалення, підвищення рівня компетентності педагогів». Вона затверджена наказом по школі №19 від 18.08.2012р.

Робота над проблемою реалізовувалася в такі терміни:

- I етап – 2012-2013 навчальний рік.
- II етап – 2013-2014 навчальний рік.
- III етап 2014-2015 навчальний рік.
- IV етап – 2015-2016 навчальний рік.

Організація роботи по реалізації цієї науково-методичної проблеми стала тією об'єднуючою силою в педколективі школи, що допомогла переорієнтуватися на новий підхід в організації навчально-виховного процесу.

Розроблено перспективний план роботи школи над методичною проблемою на 2012-2016 роки, створено методичний проект «Професійна компетентність учителя», узагальнено досвід роботи з науково-методичної проблеми «Забезпечення формування особистості учня на основі якісної освіти, розвитку його творчих можливостей, самовдосконалення, підвищення рівня компетентності педагогів».

Колектив Охтирської ЗОШ I-III ступенів № 3, розпочавши роботу над методичною проблемою, поставив собі за мету:

- 1) Формування індивідуальної, авторської ефективної системи педагогічної діяльності вчителя:
 - збагачення знань педагогів (предметних, методичних, дидактичних, психологічних);
 - розвиток світогляду, ціннісних орієнтацій, що відповідають завданням школи;
 - розвиток мотивів творчої діяльності (потреба у нововведеннях, у творчому характері роботи).
- 2) Формування цілісного педагогічного колективу:
 - вироблення єдиного педагогічного кредо, традицій;
 - організація діагностики реальних навчальних можливостей, потреб, запитів учителів;
 - контроль та аналіз навчально-виховного процесу та його результатів;
 - виявлення, узагальнення, поширення педагогічного досвіду, обмін методичними знахідками;
 - стимулювання творчості та ініціативи членів педагогічного колективу;
 - залучення учителів до науково-експериментальної роботи.
- 3) Забезпечення зв'язків школи як системи із педагогічною наукою:
 - творче осмислення соціального замовлення, нових нормативних актів і документів, доведення їх змісту до свідомості кожного педагога;
 - упровадження досягнень передового педагогічного досвіду в педагогічну діяльність;
 - упровадження та використання досягнень психолого-педагогічної науки.

Були поставлені такі завдання:

- 1) Удосконалення професійної майстерності педагога щодо забезпечення інтелектуального, творчого та фізичного розвитку дитини за умов реалізації комплексних програм.
- 2) Упровадження інформаційних технологій у навчально – виховний процес, удосконалення навчально – виховного процесу за умов профільного навчання.
- 3) Створення системи методичної підтримки та супроводу освітнього процесу щодо впровадження нових інформаційних технологій.
- 4) Підвищення якості навчально – виховного процесу на підставі впровадження інноваційних технологій.

- 5) Активізація й удосконалення роботи школи щодо покращення діяльності методичних об'єднань педагогічних працівників.
- 6) Створення умов щодо безперервного вдосконалення професійної майстерності, розвитку творчої активності педагогів.
- 7) Управління педагогічним колективом на принципах гуманізації, індивідуалізації, диференціації, створення ситуацій успіху.
- 8) Організація дієвої самоосвітньої роботи педагогів із визначеної проблеми.
- 9) Здійснення творчого підходу вчителів до викладання навчальних предметів.

Оскільки особистість учителя є провідним чинником навчання, то він повинен бути головним носієм будь – яких шкільних перетворень, що потребують від нього переорієнтації його діяльності на нові педагогічні цінності. У ході роботи над реалізацією проблемної методичної теми педагоги школи опановували нові форми, методи, технології роботи з учнями. Методична робота в школі протягом 2012-2016 років будувалася відповідально до чинних вимог як багатогранний і творчий процес, що складається з комплексу систематичної, цілеспрямованої колективної, групової та індивідуальної діяльності вчителів, спрямована на активізацію педагогічних мінідосліджень, на підвищення рівня навчально – виховного процесу в школі, на підвищення професійної майстерності педагогів. Учителі школи ознайомилися із освітніми інноваціями й реалізовували їх у різноманітних напрямках навчально – виховного процесу. Основними видами інноваційних методів стало забезпечення особистісно та компетентісно зорієнтованої освіти, диференціація та індивідуалізація, упровадження технології проблемного навчання, технології розвивального навчання, технології розвитку критичного мислення, інтерактивних методів у навчально – виховному процесі, використання частково – пошукового та дослідницького методів у навчанні дітей. Дедалі більшого поширення набувають методи розвитку критичного мислення школярів, технологія проектного та розвивального навчання, побудови навчального процесу на діалогічній, пошуково-дослідницькій основі.

Це забезпечило по-перше підвищення рівня професійної компетентності педагогів, по – друге, були створені умови для формування ціннісних орієнтацій учнів, становлення їхньої самосвідомості, розвитку загальних і соціальних здібностей у процесі творчої діяльності.

Творчий підхід учителів Ситнік Т.М., Мансурової І.В., Шмонько Р.Л., Шапошник Н.М., Гузенко О.В., Єрмоли Л.І., Чельмак Л.А., Скорик Л.П., Галагуза А.В., Золотухіної Т.М., Колодяжної Л.А., Руденко А.І., Сліпець В.І., до викладання предметів підвищив підхід, ініціативу учнів, самостійність у навчанні, а продумана систематична робота дала певні результати: збільшилася кількість учнів, які навчаються на достатньому та високому рівнях:

Роки	К-ть учнів у школі	Високий рівень	Достатній рівень	Початковий рівень
------	--------------------	----------------	------------------	-------------------

2012-2013	658	77-12 %	233-38 %	8-2 %
2013-2014	659	96-16 %	236-40 %	5-0,8 %
2014-2015	657	107-18 %	227-39 %	13-3,3 %
2015-2016	637	119-21 %	223-38 %	14-2,3 %

У закладі впроваджено систему моніторингу навчально – виховного процесу, результати якого є основою для подальшого планування розвитку школи. Упродовж 2012-2016 років здійснено моніторинг стану викладання та рівня навчальних досягнень учнів з таких предметів: українська мова (4, 9, 11 класи), математика (4, 9, 11 класи), зарубіжна література, хімія.

Закінчена апробація навчальних підручників:

- «Мистецтво». 3 клас, (інтегрований курс), автори Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Н. В. Очеретяна, (учитель образотворчого мистецтва С.П. Дейнего);
- «Математика». 2 клас, М.В.Богдановича, Г.П.Лишенка Видавництво «Генеза», 2013., (учителі початкових класів Руденко А.І., Сліпець В.І.);
- «Музичне мистецтво». 3 клас, автор Аристова Л., Сергієнко В., (учитель музичного мистецтва Соседко А.В.);
- «Астрономія». 11 клас, М. П. Пришляк рівень стандарту, академічний рівень, за загальною редакцією академіка НАН України Я.С. Яцківа (учителя фізики та астрономії Чельмак Л. А.);
- «Світова література. 10 клас, (академічний рівень, профільний рівень), автор Ковбасенко Ю.І. (учитель світової літератури Приходько Т.І.).

У процесі реалізації проблеми вчителі працювали над розвитком обдарованості й творчих здібностей школярів. У центрі уваги перебував учень і служби, що працюють над його розвитком: методична, психологічна, адміністрація. Вплив на розвиток дитини здійснювався через навчальні предмети, факультативи, гуртки, участь в олімпіадах, конкурсах, пошуковій та науковій діяльності. Учителі школи на належному рівні організовують роботу з обдарованими дітьми з метою активізації та актуалізації вивчення навчальних предметів, підвищення рівня знань учнів, розвитку дослідницьких здібностей школярів. За останні 4 роки здобуто 118 призових місць у II етапі Всеукраїнських олімпіад з базових дисциплін і 10 призових місць у III Всеукраїнських олімпіад з базових дисциплін.

Результати участі учнів у Всеукраїнських олімпіадах з базових дисциплін за 2012-2016 роки:

Предмет	I місце				II місце				III місце				Разом			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Українська мова і література	-	1	1	1	2	-	1	3	2	1	2	2	4	2	4	6
Математика	-	1	-	1	-	1			-	-	1		-	2	2	3
Російська мова і література	2	1		1	1	-		1	1	1		1	4	2		3
Англійська	1	-	1		-	2	1	1	-	1	2	3	1	3	4	4

мова																
Біологія	-	1		1	1	-		2	1	1	2	4	2	2	2	5
Фізика	-	-	1		1	3	1	1	1	1	1		2	4	3	1
Хімія	-	1	2		1	1	1	1	3	2	2	3	4	4	5	4
Історія	-	-		1	1	-			-	3	1	1	1	3	1	2
Основи економіки	-	-			-	-			-	-			-	-		
Основи правознавств	1	2			-	1		1	2	2		3	3	5		4
Фізична культура	-	1			-	-			1	-			1	1		
Трудове навчання	-	-		1	1	2			-	-		1	1	2		2
Педагогіка та психологія	-	-			-	1			1	-			1	1		
Географія	-	-			-	-			-	-	1		-	-	1	
Інформат.	-	-			-	-			-	1			-	1		
ІКТ	-	-			-	-			-	1	1	1	-	1	1	1
Екологія	-	-		1	-	1			-	1			-	2		1
Усього	4	8	5	7	8	12	4	10	12	15	13	19	24	35	23	36

З таблиці видно, що у 2015-2016 навчальному році учнів, що посіли I, II, III місця, кількість збільшилася.

Високий рівень знань та оволодіння предметними компетенціями з навчальних предметів показали учні, які взяли участь у III етапі Всеукраїнських олімпіад, посівши такі місця:

Роки	Предмет	Місце			ПІБ	Усього
		I	II	III		
2012-2013	Російська мова та література			1	Москальова З.	2
	Біологія			1	Прокуда К.	
2013-2014	Біологія		1		Полуйко А.	3
	Правознавство		1		Колодяжна В.	
	Хімія			1	Полуйко А.	
2014-2015	Українська мова та література			1	Колодяжна В.	2
	Біологія			1	Полуйко А.	
2015-2016	Біологія		1		Полуйко А.	3
	Математика			1	Ткаченко А.	
	Історія			1	Ткаченко А.	

Аналіз результатів переможців II етапу Всеукраїнських олімпіад з базових дисциплін показує практично однакову кількість протягом 2012-2016 років. Щоб позитивно розв'язувати проблему підготовки обдарованої молоді до участі в олімпіадах, учителі – предметними склали плани роботи з обдарованими та талановитими школярами (відповідно до банку даних по школі).

Учні школи брали участь у різноманітних конкурсах учнівської творчості:

Назва конкурсу	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016
Всеукраїнський фізичний конкурс «Левеня»	71	66	35	30
Міжнародний природничий конкурс «Колосок»	122	243	195	102
Міжнародний математичний конкурс «Кенгуру»	95	135	130	41
Міжнародна природознавча гра «Геліантус»	38	74	100	54
Всеукраїнська олімпіада «Олімпус»	30	145	13	129
Всеукраїнська гра з англійської мови «Puzzle»	69	36	44	17
Міжнародний учнівський конкурс юних істориків «Лелека»	-	82	41	54
Всеукраїнський конкурс з українознавства «Патріот»	-	95	53	37
Всеукраїнський учнівський конкурс юних суспільствознавців «Кришталева сова»	76	59	39	51
Всеукраїнський конкурс з англійської мови «Гринвіч»	-	69	57	21

Усього за 4 роки (2012-2016 роки) участь у конкурсах брали 3284 учні, з них: у 2012-2013 – 501 учень, у 20103-2014 – 1004 учні, 2014-2015 – 707 учнів, 2015-2016 – 536 учнів. Аналіз результатів участі школярів у конкурсах показав зниження кількості учасників у 2015-2016 навчальному році порівняно з двома попередніми. Причинами такого стану, на наш погляд, є те що змінилися пріоритети батьків: вони віддають перевагу участі дитини в безкоштовних конкурсах та в тих, перемога в яких здобувається значно легше; не всі батьки вважають за потрібне, щоб учні мали глибокі та якісні знання.

У результаті цілеспрямованої роботи щодо професійного зростання педагогів постійно підвищується їхній творчий потенціал: із 51 педагога вищу кваліфікаційну категорію мають на 07.06.2016 року 20 чоловік, І кваліфікаційну категорію – 17 чоловік, II кваліфікаційну категорію – 10 чоловік, спеціаліст – 4 чоловіки.

За період з 2012-2016 роки зросла кількість учителів, що мають певні кваліфікаційні категорії: із загальної кількості – 51 учитель, 4 чоловіки підвищили з I кваліфікаційної категорії на вищу кваліфікаційну категорію, 6 чоловік – з II одержали I кваліфікаційну категорію, 8 чоловік підвищили кваліфікаційну категорію зі «спеціаліста» до II кваліфікаційної категорії.

Важливою формою роботи із забезпечення високого методичного рівня діяльності педагогів є атестація. У закладі дотримується графік проходження курсів підвищення кваліфікації. Учителі, які атестуються, проводять творчі звіти, виступають перед колегами на засіданнях предметних методичних об'єднань, педчитаннях, беруть участь у роботі семінарів.

У 2015-2016 навчальному році згідно з перспективним планом атестації у школі атестувалося 11 педпрацівників, що складає 22 % від загальної кількості.

Учителю української мови та літератури Шапошник Н.М. встановлено вищу кваліфікаційну категорію, учителю фізичної культури Бойко О.В. встановлено II кваліфікаційну категорію, учителю англійської мови Гарькавій О.М. - I кваліфікаційну категорію, учителю математики Єрмолі Л.І. присвоєно звання «старший учитель», підтвердили вищу кваліфікаційну категорію учитель хімії Галагуз А.В., учитель української мови та літератури Крючко Н.Л.; підтвердили I кваліфікаційну категорію Васильченко І.С., Явтушенко І.Є., Шудрик Н.І., II кваліфікаційну категорію – учитель початкових класів Сухомлин Н.М.

Відповідно до функціональних обов'язків проводила свою роботу в атестаційний період атестаційна комісія, члени якої чітко виконували свої функції. Робота комісії відбувалася відповідно до плану роботи щодо організації та проведення атестації педпрацівників. Члени атестаційної комісії протягом зазначеного терміну відвідували уроки в педагогів, які атестуються, визначали їхній рівень професіоналізму, надавали відповідні рекомендації.

Учителі, які атестувалися, поповнили методичний кабінет такими матеріалами:

- учитель української мови та літератури Крючко Н.Л. «Використання на уроках української мови та літератури технології розвитку критичного мислення»;
- учитель української мови та літератури Шапошник Н.М. «Формування творчої компетентності учня засобами мови й літератури»;
- учитель математики Єрмола Л.І. «Мотивація пізнавальної діяльності учнів на уроках математики»;
- учитель хімії Галагуз А.В. «Самостійна робота, як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках хімії»;
- учитель біології Явтушенко І.Є. «Розвиток життєвих компетентностей на уроках біології»;
- учитель географії Васильченко І.С. «Активні методи навчання як шлях до підвищення мотивації навчальної діяльності на уроці географії»;

- учитель англійської мови Гаркава О.М. «Оптимізація уроку англійської мови через поєднання традиційних та нових технологій з метою формування творчої особистості учня»;
- учитель англійської мови Шудрик Н.І. «Використання сучасних освітніх технологій на уроках англійської мови»;
- учитель початкових класів Сухомлин Н.М. «Розвиток творчих здібностей й молодших школярів»;
- учитель початкових класів Абрамова О.О. «Використання інтерактивних технологій на уроках у початкових класах»;
- учитель фізичної культури Бойко О.В. «Формування в школярів інтересу до занять фізичною культурою».

На належному рівні в школі проходить робота педагогів із самоосвіти. Кожен педагог має теку з матеріалами щодо самоосвітньої діяльності, що складається з таких розділів: «Нормативна база», «Методика викладання предмета», «Педагогіка», «Психологія», «Виховна робота». Аналіз матеріалів вчителів по самоосвіті говорить про те, що процес самостійного набуття знань з урахуванням особистих інтересів і об'єктивних потреб школи здійснюється систематично, у методичній роботі були використані наступні мотиваційні фактори, що сприяють самоосвітній діяльності вчителів:

- Методичні співбесіди з учителями.
- Рейтингова система ефективності методичної діяльності, що сприяє стимулюванню самоосвітньої діяльності вчителів і, як наслідок, підвищує результативність роботи педагогів.

Метою такої роботи є безперервне відстеження результатів і своєчасна корекція.

З метою цілеспрямованої роботи та для забезпечення колективного керівництва методичною роботою в закладі була створена методична рада, до складу якої ввійшли директор школи, заступники директора з навчально-виховної та виховної роботи, керівники шкільних методичних об'єднань. Головні зусилля членів науково-методичної ради та керівників шкільних методичних об'єднань були зосереджені на наданні реальної, дієвої допомоги педагогічним працівникам, особливо молодим, у підвищенні їхньої професійної майстерності, створення творчої атмосфери, такого морально-психологічного клімату, який сприяв би пошуку кращих технологій педагогічної праці, ефективному втіленню інновацій, що сприятиме оптимізації навчально-виховного процесу в школі.

У 2015-2016 навчальному році на засіданнях методичної ради були розглянуті заплановані відповідно до наказу питання:

1. Використання комп'ютерної техніки та інформаційних технологій в навчально - виховному процесі.
2. Вимоги стандартів освіти, програмне та навчально – методичне забезпечення.
3. Формування нових традицій школи: інновації в навчально - виховному процесі.

4. Звіт керівників шкільних методичних об'єднань щодо підсумків роботи педагогів над методичною проблемою.

Планомірній роботі над науково-методичною проблемою школи підпорядковано масові форми науково-методичної роботи: засідання педагогічної ради, семінари-практикуми, методичні тижні, психолого – педагогічні семінари, педагогічні читання та обговорення.

У шкільній практиці чільне місце займають нетрадиційні форми роботи, що спрямовані на максимальну активізацію практичної діяльності педагогів.

У школі проходили:

1. Методичний фестиваль педагогічних ідей і знахідок.
2. Майстер – клас.
3. Калейдоскоп нестандартних уроків (під час декад).
4. Педагогічні консилиуми.
5. Ярмарок педагогічних ідей.
6. Засідання круглого столу: обмін досвідом (засідання методичних об'єднань).

У рамках вивчення й реалізації IV етапу науково – методичної проблеми були проведені педагогічні ради з питань:

- Стан викладання та якість знань учнів з предмета «Захист Вітчизни» у 10-11 класах.
- Стан викладання та якість знань учнів з російської мови.
- Стан викладання та якість знань учнів з англійської мови у 1-4, 5-11 класах.
- Стан викладання та якість знань учнів з фізичної культури у 5-11 класах.
- Стан викладання та якість знань учнів з предмета «Я і Україна» в 1-4 класах.
- Моніторинг знань учнів - шлях до вдосконалення роботи педагога.
- Про підсумки роботи над науково - методичною проблемою.
- Упровадження передового педагогічного досвіду - шлях до самовдосконалення педагога (панорама творчих доробок учителів, які мають вищу кваліфікаційну категорію).
- Результативність роботи педагогічного колективу по попередженню шкідливих звичок серед учнів школи. Робота шкільного наркопосту.
- Результативність профільного навчання у старшій ланці.
- Використання новітніх технологій у виховній роботі школи.
- Оздоровлення та відпочинок учнів у літній період.

Популяризації сучасних освітніх технологій, підвищення ефективності навчально – виховного процесу, упровадженню інноваційних методів навчання, виховання, управління, педагогічного співробітництва сприяли проведені протягом 2015-2016 навчального року на базі школи на належному та високому науково – теоретичному, методичному рівнях загальноміські семінари вчителів трудового навчання (жовтень 2015 року), учителів географії (жовтень 2015 року), учителів фізики (листопад 2015), учителів

зарубіжної літератури (лютий 2016), учителів біології (грудень 2015), учителів іноземної мови (лютий 2016).

Відповідно до плану роботи Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, лабораторії з проблем здоров'язбережувальної діяльності в закладах освіти СОІППО на базі закладу 20 листопада 2013 року був проведений на високому рівні обласний науково – практичний семінар «Школи сприяння здоров'ю – школи майбутнього».

25.11.2015 року школа стала учасником обласного семінару заступників директорів з проблеми «Організаційно – управлінські аспекти наступності та неперервності навчання в контексті модернізації освіти». Заклад презентував візитку, релаксаційні вправи, метою яких було подолання емоційного вигорання управлінців, знайомство учасників та отримання позитивних емоцій; методичний квест, презентація міні - проектів учасників семінару.

Педагогічний колектив спрямував свої зусилля на пошук нових форм і методів роботи. Вибір проблеми передбачав виокремлення ідей, цілей, завдань, положень, висновків наукового дослідження. У річному плані простежувалась система роботи над проблемою. Згідно з планами роботи проводились засідання шкільних методичних об'єднань (учителів початкових класів, учителів природничо-математичного циклу, учителів філологічного циклу, учителів оздоровчо-естетичного циклу, учителів історії та класних керівників). Систематично вивчалися й аналізувалися навчальні плани, програми, підручники, посібники, інструктивні матеріали, методичні рекомендації щодо змісту, форми, методів проведення уроку, факультативних та інших занять, позакласної та позашкільної роботи та навчально-виховної роботи в цілому.

У планах ШМО визначений обліковий склад, графік проведення відкритих уроків, розроблені методичні заходи, складені методичні картки на кожного вчителя, у яких зазначені післякурсів завдання та проблеми, над якими працюють учителі. Графік взаємовідвідування уроків виконаний, що підтверджується аналізами уроків.

Методичні об'єднання працювали над методичними проблемами:

№ з/п	Назва шкільного методоб'єднання	Науково-методична тема, над якою працює шкільне методоб'єднання
1	Початкові класи	Створення умов для розвитку і самореалізації дитини в початковій школі
2	Української мови та літератури	Формування компетентної особистості учня шляхом творчого підходу до організації навчально – виховного процесу в сучасних умовах
3	Англійської мови	Підвищення мовної активності учнів на уроках англійської мови шляхом використання інноваційних технологій
4	Математики, фізики та інформатики	Створення оптимальних умов для розвитку та саморозвитку особистості учня, самостійне оволодіння ним знаннями та вміннями з математики, фізики та інформатики
5	Хімія, біологія, основи здоров'я	Шляхи підвищення ефективності уроків біології та хімії з урахуванням компетентнісного підходу

6	Історії, географії, правознавства	Підвищення рівня професійної майстерності педагога як умова всебічного розвитку учнів та формування ключових компетентностей успішної особистості
7	Фізичної культури, ЗВ	Підвищення мотивації учнів до занять фізичною культурою як провідний фактор формування здорового способу життя
8	Образотворчого мистецтва, музичного мистецтва, трудового навчання	Упровадження в практику вчителів музичного мистецтва, образотворчого мистецтва та трудового навчання сучасних технологій
9	Рос мови та літератури	Формування творчої особистості засобами художньої літератури, активне застосування інноваційних технологій разом із традиційними формами та методами

Робота методичних об'єднань була спрямована на удосконалення методичної підготовки, фахової майстерності вчителя, удосконалення методики проведення уроку. Були проведені заплановані засідання методичних об'єднань, на яких обговорювалися як організаційні питання (підготовка і проведення олімпіад, предметних тижнів, проведення контрольних зрізів, затвердження завдань для державної підсумкової атестації), так і науково-методичні питання. Заслуговують на увагу питання, які розглядалися на засіданнях методичних об'єднань у 2015-2016 навчальному році:

- учителів математики, фізики, інформатики (керівник Єрмола Л.І.) «Використання та застосування сучасних освітніх технологій з метою оптимізації й зацікавленості учнів до вивчення математики та фізики», «Проблемне навчання та фізичний експеримент як засіб розвитку пізнавального інтересу учнів», «Відкритий урок як засіб професійного самовдосконалення вчителя (самоаналіз відкритих уроків, їх обговорення)»;
- учителів історії, географії, правознавства (керівник Скорик Л.П.) «Концепція педагогічної компетентності. Ключові компетентності вчителя», «Креативна освіта для розвитку інноваційної особистості. Креативні методи навчання»;
- учителів української мови та літератури (керівник Шапошник Н.М.) «Дослідницько – пошукова робота на уроках української мови та літератури з використанням ІКТ», «Формування інноваційної особистості на уроках української мови та літератури. Креативна освіта з використанням ІКТ»;
- учителів трудового навчання (керівник Федоренко І.М.) «огляд методів творчого мислення в проєктній технології», «Завдання підвищеної складності для обдарованих дітей»;
- учителів зарубіжної літератури та російської мови (керівник Чут В.Г.) «Формування творчої компетентності учнів засобами літератури», «Емоційно – ціннісна складова уроків зарубіжної літератури як засіб

розкриття гуманістичного потенціалу літературних творів та формування світоглядних уявлень учнів»;

- учителів фізичної культури (керівник Лапоног Л.В.) «Індивідуальний підхід до учнів на уроках фізичної культури», «Свідоме ставлення підлітків до власного організму – запорука здоров'я»;
- учителів англійської мови (керівник Шудрик Н.І.) «Розвиток мовленнєвих здібностей учнів шляхом використання інноваційних технологій», «Обмін досвідом учителів англійської мови з питання впровадження ППД», «Технологія продуктивного навчання як засіб формування комунікативної компетентності на уроках англійської мови».

З 2012 року у школі працювали 3 творчі групи: творча група учителів української мови та літератури (керівник Вашева Г.А.), творча група учителів початкових класів (керівник Демченко Т.В.), творча група вчителів математики та фізики (керівник Чельмак Л.А.). До складу творчих груп входять вчителі, які мають високу професійну підготовку, добре володіють методикою викладання предметів, відрізняються власними підходами до реалізації освітніх завдань, упроваджують ППД, мають власні педагогічні знахідки. Щороку творчі групи працювали над новими методичними проблемами, а в кінці року презентували напрацювання у вигляді методичних розробок, збірок, роздаткового матеріалу і т.д.

У 2015-2016 навчальному році результатом роботи творчої групи вчителів математики та фізики є методичний посібник на тему «Розвиток загальнонавчальних компетентностей учнів під час проведення декади математики та фізики»; творчої групи вчителів початкових класів - збірник різнорівневих контрольних робіт «Контроль навчальних досягнень учнів 2-4 класів з математики»; творчої групи вчителів української мови та літератури – методичний посібник «На допомогу вчителю. Уроки розвитку мовлення з української мови. 9 клас».

Згідно з річним планом роботи протягом року проведено предметні декади (відповідно до графіка). Було складено план, вчителі проводили відкриті уроки, різноманітні позаурочні заходи з учнями, переважно інтелектуально-розважальні ігри. На належному науково-методичному рівні пройшли тижні математики, історії, англійської мови, української мови та літератури, учителів початкових класів. Декада учителів фізичної культури проведена не була. У цілому роботу ШМО протягом 2015-2016 н.р. можна оцінювати як задовільну.

Під час розроблення структури шкільної методичної роботи з педагогічними кадрами особливої уваги надано системі заходів щодо адаптації та навчання молодосвідчених і молодих вчителів. Наказами від 22.09.2014 № 01-06/371, від 15.09.2015 № 01-06/429 призначено до молодосвідчених та молодих спеціалістів наставників із досвідчених педагогів. Складено план роботи школи молодосвідчених та молодих вчителів. З 6 по 11 жовтня 2014 р. та з 12 по 16 жовтня 2015 р. були проведені методичні тижні ініціативи та творчості молодих та

малодосвідчених учителів. Молодих та малодосвідчених педагогів залучено до роботи в школі педагогічної майстерності, до інших форм методичної роботи: шкільних предметних методичних об'єднань, педагогічних читань, педагогічних обговорень, психолого – педагогічних семінарів, міських семінарів. Організовано взаємне відвідування уроків із подальшим обговоренням.

Протягом року працювала школа молодого вчителя, завдання якої – надання необхідної допомоги молодим спеціалістам в оволодінні методикою викладання свого предмета, розвиток вмінь використовувати у своїй роботі досягнення сучасної психолого-педагогічної науки, творчої активності молодих спеціалістів. У 2015-2016 н.р. обговорювалися такі питання на заняттях з членами ШМУ:

- Вимоги до ведення шкільної документації.
- Структура уроків різних типів.
- Форми і методи, які сприяють ефективному засвоєнню навчального матеріалу.
- Нетрадиційні форми проведення уроків та позашкільної роботи з учнями.

Двічі на рік під час канікул протягом 2012-2016 років були проведені психолого – педагогічні семінари, семінари з елементами тренінга, педагогічні читання, педагогічні обговорення:

Роки	Психолого – педагогічні семінари	Педагогічні читання	Педагогічні обговорення
2012-2013	«Психологія творчості», «Я - творчий учитель», «Взаємодія вчителя з обдарованою дитиною»	«Творчий підхід учителя до уроку», «Інтерактивні технології з метою формування творчої особистості»	«Проектні технології, що є ознакою нової школи та компетентісно – орієнтованим підходом у навчанні та вихованні учнів»
2013-2014	«Художньо – естетичний цикл предметів і його вплив на розвиток культури школярів», «Школа життєвої компетентності», «Профілактика дидактогенії».	«Створення сприятливих психолого – педагогічних умов для підвищення рівня навчальних досягнень та формування активності й загальної культури учнів»	«Розвиток здібності до самопізнання та впевненості педагога», «Груповою роботою на уроці й межі її застосування».
2014-2015	«Емпатійність учителя як складова ефективної педагогічної діяльності в навчальному році», «Компетентісно – організований підхід	«Розвивальне навчання за В.О. Сухомлинським»	«Розвиток комунікативних умінь і навичок, засобів позитивного проектування індивідуального розвитку учня» (методичне об'єднання вчителів української мови та літератури), «В.О. Сухомлинський про

	у навчанні та вихованні учнів»		культуру читання і роботу з книгою як засіб розумового розвитку школярів» (методичне об'єднання вчителів початкових класів), «Використання педагогічних ідей В.О. Сухомлинського в практиці вдосконалення фізичного виховання, трудового навчання і виховання учнів», «В.О. Сухомлинський про розумове виховання учнів. Завдання та зміст розумового виховання» (методичне об'єднання вчителів математики), «Використання педагогічних ідей В.О. Сухомлинського на уроках мови та літератури» (методичне об'єднання вчителів світової літератури та російської мови).
2015-2016	«Розвиток педагогічних взаємовідносин на різних рівнях навчально – виховного процесу», «Аналіз та самоаналіз як одна з умов безконфліктного спілкування учасників навчально – виховного процесу»	«Творча та професійна компетентність вчителя» «Розвиваюче навчання Д.Ельконіна та В.Давидова».	«Аналітико-синтетична діяльність Н.Менчинської та Д.Богоявленського», «Оптимізація процесу навчання за Чабанським».

З метою підвищення рівня професійної компетентності вчителів та відпрацювання сучасних педагогічних та інформаційних технологій було проведено засідання методичних об'єднань у формі «круглий стіл» на тему «Урок – завжди творчість». Педагоги прийшли до висновку, що модернізація навчально – виховного процесу вимагає формування та розвиток творчої особистості, якій необхідні певні навички: думати, розуміти сутність речей, аналізувати, осмислювати ідеї, шукати потрібну інформацію, тлумачити її, застосувати її за певних умов. Тому вчитель повинен спрямувати всі свої творчі зусилля на створення системи активних методів навчання, що будуть спрямовані на активізацію мотивації учнів до навчання та їх пізнавальної діяльності. Учасники засідання «круглого столу» визначили найактивніші та найефективніші інноваційні технології такі, як «Дерево рішень», «Метод

Прес», «Займи позицію», «Навчаючи - вчуся», «Асоціативний куш» та робота в парах, групах.

У березні 2016 року пройшло засідання круглого столу по обміну досвідом учителів вищої кваліфікаційної категорії з теми «Я – творчий вчитель». Творчі педагоги школи продемонстрували V етапів свого зростання: учуся, запроваджую, демонструю, апробую, пропагую, які можна побачити з таблиці:

ПІБ	Учуся	Запроваджую	Демонструю	Апробую	Пропагую
Руденко А.І.	Раціоналізаторський досвід вчителя початкових класів м.Кіровограда С.П. Логачевської	Структурно – логічні схеми С.П. Логачевської	Диференціацію завдань на етапі закріплення навчального матеріалу	Прийоми і засоби диференційованого навчання, складені диференційовані завдання з математики	Технологія особистісно – орієнтованого навчання
Демченко Т.В.	Шляхи вдосконалення швидкості читання молодших школярів	Методи і прийоми щодо формування оптимальної швидкості читання учнів за рекомендаціям и професора І.Федоренка	П'ятихвилинки з використанням складових таблиць, набори речень зорові диктанти, скоромовки.	Набори карток, система вправ для вдосконалення навичок читання школярів	Поліпшення результатів техніки читання; формування інтересу до книги
Михайлова М.І.	Розвивальне навчання за В.О. Сухомлинським.	Методи розвивального навчання.	Взаємозв'язок мовленнєвої і розумової навчальної діяльності молодших школярів.	Забезпечення мотиваційного компонентів учіння; створення ситуації успіху.	Розвиток особистості з гнучким розумом, розвиненими потребами до подальшого пізнання та самостійних дій.
Єрмола Л.І.	Інформаційні технології на уроках математики	Поєднання традиційних методів навчання з інноваційними технологіями, зокрема ІКТ	Презентації, тематичні підбірки. Вправи типу «Знайди помилку», «Установи закономірність»	Тести з тем за допомогою системи програм My Test.	Використання ІКТ, що дозволяє підняти на якісно новий рівень вивчення програмового матеріалу
Нагієвич Р.М.	Розвиток логічного та критичного мислення учнів.	Форми і методи, що спонукають учнів до творчості	Розв'язання проблем формування логічного та критичного	Система запитань до проведення дебатів та дискусій у 8-х	Форми і методи самостійної роботи школярів.

			мислення.	класах.	
Чельмак Л.А.	Формування навчально – пізнавальних компетентностей учнів на уроках фізики	Досвід Л.Є. Генденштейна	Використання ІКТ на уроках фізики	Підручник В.Г. Бар'яхтара. Фізика, 7 клас та його електронну версію	Форми і методи формування навчально – пізнавальних компетентностей учнів
Шмонько Р.Л.	Формування критичного, творчого мислення учнів	Методи розвитку критичного мислення	Проблемний, дослідний методи; метод навчання на протилежностях	Методи і прийоми, що активізують мислення, розвивають аналітичну й дослідницьку діяльність	Модернізація навчально – виховного процесу
Шапошник Н.М.	Формування творчої компетентності учнів засобами мови і літератури	Інноваційні технології та інтерактивні методи навчання	Форми організації навчання: завдання від нижчого до вищого рівня складності	Комунікативні – ситуативні вправи, робота в парах, робота в групах	Поєднання індивідуальної та колективної форм навчальної творчої діяльності; творчі завдання
Скорик Л.П.	Розвиток творчих здібностей учнів у процесі вивчення історії	Досвід учителя історії О.Л. Кожем'яки	Проблемний підхід до вивчення теми. Вільний та самостійний вибір учнем виду діяльності	Проектно – дослідницькі та комунікативні методи щодо пошукової діяльності учнів	Методи та прийоми формування аксіологічної, мовленнєвої, логічної компетентностей
Сліпець В.І.	Формування ключової компетентності вміння вчитися	Досвід Савченко О.Я.	Використання алгоритму, схем, таблиць, символів на уроках	Зорові схеми – опри, пам'ятки, інструкційні схеми	Розвиток пізнавальні самостійності молодших школярів
Приходько Т.І.	Умови творчого саморозвитку й самореалізації учнів	Досвід вчителя зарубіжної літератури Бутко В.В. (м.Полтава)	Проектна діяльність на уроках зарубіжної літератури	Творчий груповий довгостроково проект «Гоголь і сьогодні»	Проектна діяльність учнів
Лапоног Л.В.	Формування особистої фізичної культури учнів	Досвід Гаврилової Л.М.	Інтерактивні методи і прийоми мотивації	Алгоритми, схеми, прийоми; педагогічні	Методичні підходи щодо стимулювати

			активної діяльності, кооперативного та колективно – групового навчання	технології із використанням інтерактивних методів	свідомого ставлення учнів до різного роду завдань на уроці
--	--	--	--	---	--

З таблиці видно, що вчителі вищої кваліфікаційної категорії підвищують рівень якості освіти шляхом упровадження інноваційних підходів у навчанні, зокрема встановлення рівноправних, партнерських стосунків між тим, хто навчає, та тим, хто навчається; відмови від навчання, спрямованого на пасивне здобуття учнями знань.

Особливістю організації навчальної діяльності учнів є застосування педагогами методів і прийомів розвивального, критичного мислення, формування творчої особистості. Наведені методичні системи дають можливість учителям активізувати мислення учнів, мотивувати та стимулювати їх діяльність, залучати всіх учнів до творчої, продуктивної діяльності, активізувати й розвивати пізнавальний процес, учити вмінню логічно та аргументовано викладати матеріал, удосконалювати навички колективного спілкування, формувати ключові компетентності школярів. Саме за таких умов забезпечується формування особистості учня, забезпечується розвиток його творчих можливостей, самовдосконалення.

Протягом 2012-2016 років педагогічні працівники друкувалися у фахових виданнях:

ПІБ вчителя	Назва, № фахового видання, рік	Вид друку (урок чи стаття, тема)
Мансурова І.В.	Учительський журнал on-line, січень 2014	Розробка уроків «Підсумково – узагальнюючий урок «Сімейне право України»
Мансурова І.В.	«Форум педагогічних ідей». Освіта. ua. Журнал «Відкритий урок: розробки, технології, досвід», лютий 2014	Урок «Загальна характеристика конституційних прав і свобод».
Криницька І.І.	Сайт «Методичний портал», 13.11.2012	Урок української літератури (індивідуальна форма навчання). Розвиток мовлення. 5 клас. Виразне читання оповідання про життя людей у нашій країні, їх дружба, чуйність, чесність.
Вашева Г.А.	Учительський журнал on-line, 17.02.2012	Звертання поширені й непоширені. Виховна тема «Родина».
Вашева Г.А.	Учительський журнал on-line, 2014	Розробка уроку «Відмінювання іменників. Поділ на відміни.».
Бабич Т.В.	Освітній портал «Vchitel. INFO», 15.11.2012	Конспект уроку, презентація до уроку на тему «Дієприкметниковий зворот. Побудова речень із дієприкметниковим зворотом».
Бабич Т.В.	Учительський журнал on-line,	Розробка уроку А.Малишко «Пісня про рушник». 8 клас.

	2014	
Гузенко О.В.	Вивчаємо українську мову та літературу, листопад 2012	Життя і творчість Остапа Вишні. Урок – проект. 11 клас.
Гузенко О.В.	Учительський журнал on-line, 2014	Розробка уроку «Називні речення»
Приходько Т.І.	Учительський журнал on-line, 10.02.2012	Розробка уроку з теми «Реквієм» А.Ахматової».
Нагієвич Р.М.	Учительський журнал on-line, грудень 2012	Урок «Розвиток промисловості в Українських землях» у II половині XIX століття.
Нагієвич Р.М.	Учительський журнал on-line, лютий, 2013	Урок «Радянізація західноукраїнських земель».
Нагієвич Р.М.	Всеукраїнська освітня мережа «Щоденник. ua», 2012	Урок «Гетьмани України» (5 клас).
Нагієвич Р.М.	Форум педагогічних ідей, журнал «Відкритий урок», сайт «Освіта. ua», №1-2-3 2013	Брейн – ринг «Стародавня Греція».
Скорик Л.П.	Учительський журнал on-line, 2014	Урок на тему «Культурне життя на Україні у другій половині XIV - XV століття».
Скорик Л.П.	Учительський журнал on-line, 2014	Урок на тему «Мирний договір з Центральними державами у Брест - Литовську».
Васильченко І.С.	Методичний збірник, 2013	Використання мультимедійних презентацій на уроках географії. 7 клас.
Савченко О.В.	Учительський журнал on-line, листопад 2012	Урок з економіки «Командна економіка».
Савченко О.В.	Учительський журнал on-line, листопад 2012	Урок з географії «НТР та її основні риси».
Єрмола Л.І., Чельмак Л.А., Гарна С.В.	Журнал «Математика в школах України», №12 2013	Математичний диктант. 5-11 класи.
Шудрик Н.І.	Учительський журнал on-line, 27.09.2011	Урок «Приготування їжі, сервірування столу, повторення».
Шудрик Н.І.	Видавнича група «Основа», червень 2014	Вебінар для педагогів усіх категорій «Зміни в освіті, що корисного?».
Шудрик Н.І.	Видавнича група «Основа», жовтень 2014	Вебінар для педагогів усіх категорій «Інтерактивні технології викладання».

Шудрик Н.І.	Видавнича група «Основа», жовтень 2014	Вебінар для викладачів англійської мови «Activities and communicative activities – what is the difference».
Золотухіна Т.М.	Учительський журнал on-line, серпень 2013	Урок з англійської мови «Минулі події».
Золотухіна Т.М.	Відкритий урок: розробки, технології, досвід, жовтень 2013	Свято «В країні знань».
Лапоног Л.В.	Учительський журнал on-line, 09.11.2012	Виховний захід «СНІД – чума ХХІ століття».
Лапоног Л.В.	Відкритий урок: розробки, технології, досвід, №1, січень 2013	Олімпійський урок. Урок з фізичної культури.
Руденко А.І.	Відкритий урок: розробки, технології, досвід, №7-8, 2012	Урок природознавства «Гірські породи».
Ткаченко А.О.	Учительський журнал on-line, 2014	Відкритий урок з математики в 6 класі. «Розв'язування вправ з теми «Пропорція».
Ткаченко А.О.	Учительський журнал on-line, 2014	Розробка уроку «Відмінювання іменників. Поділ на відміни.».
Малєжик І.М.	Учительський журнал on-line, 2014	Розробка уроку на тему «Корінь слова. Спільнокореневі слова й форми слова» 5 клас.
Явтушенко І.Є.	Учительський журнал on-line, 2014	Розробка уроку «Загальна характеристика плазунів». 8 клас.
Явтушенко І.Є.	Учительський журнал on-line, 2014	Розробка уроку «Генеративні органи рослин. Будова і різноманітність квіток» 7 клас.
Бугай Ю.В.	Учительський журнал on-line, 2014	Розробка уроку «Сербська казка «Жбан ладу» (уривки). Однакові герої в різних казках. Читання в особах.
Галагуз А.В.	wiki.soipro.edu.ua., 2014	Активізація пізнавальної активності учнів через розв'язування задач з хімії.
Ткаченко А.О.	Журнал «Відкритий урок», №1 2015	Розробка уроку математики в 6 класі «Розв'язування вправ з теми «Пропорція».
Подоляка В.Д.	Журнал «Шкільний бібліотекар» №3, 2015	Розробка презентації книги В.О. Сухомлинського «Всі добрі люди – одна сім'я»
Подоляка В.Д.	Журнал «Шкільний бібліотекар» №9, 2015	Стаття «Використання педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського в роботі шкільної бібліотеки»
Єрмола Л.І.	Журнал «Відкритий урок»,	Розробка уроку математики в 7 класі «Розв'язування вправ з теми «Графіки функції»

	листопад 2015	
Крючко Н.Л.	Учительський журнал on-line, 7 жовтня 2015	Розробка уроку української мови в 9 класі «Використання складних речень із різними видами сполучникового та безсполучникового зв'язку в текстах різних стилів» (на творчості Л.Костенко)
Шудрик Н.І.	Видавнича група «Основа», серпень 2015	Вебінар для викладачів англійської мови «Оновлена програма. Англійська мова. 4 клас»
Золотухіна Т.М.	Журнал «Відкритий урок», № 9-10, 2015	Розробка уроку англійської мови в 6 класі на тему «Подорожуємо світом» за підручником О.Карп'юк за новою програмою
Васильченко І.С.	Освіта.ua, вересень 2015	Розробка уроку географії в 6 класі на тему «Землетруси»
Васильченко І.С.	Учительський журнал on-line, березень 2015	Розробка уроку географії з презентацією в 7 класі на тему «Внутрішні води Південної Америки»
Явтушенко І.Є.	Учительський журнал on-line, 23.01.2015	Розробка уроку біології в 7 класі на тему «Генеративні органи квітки. Будова і різноманітність квіток»
Явтушенко І.Є.	Учительський журнал on-line, 23.01.2015	Розробка уроку біології з презентацією в 8 класі на тему «Особливості будови птахів»
Явтушенко І.Є.	Методичний портал, 09.10.2015	Розробка уроку біології в 8 класі на тему «Особливості будови птахів»
Криницька І.І.	Методичний портал, 18.08.2015	Урок – реквієм Остап Вишня Трагічна доля українського гумориста, велика популярність і значення його усмішок у 1920-ті роки. «Моя автобіографія» - гумористичний життєпис 11 клас
Бабич Т.І.	Учительський журнал on-line, 30.11.2015	Сорально – побутова драма «Наталка Полтавка» - перший твір нової української драматургії, її довготривале сценічне життя
Вашева Г.А.	Учительський журнал on-line, грудень 2015	Конспект уроку української мови «Означення, додаток і обставина як другорядні члени речення (повторення)» 8 клас
Шапошник Н.М.	Учительський журнал on-line, грудень 2015	Конспект уроку розвитку мовлення «Діалог, який доповнює почутий або прочитаний текст, його розігрування відповідно до запропонованої ситуації спілкування, пов'язаної з характеристикою людей; діалог дискусійного характеру»

У 2016 році, як видно з таблиці, педагогічні працівники не друкувалися у фахових виданнях.

Створено сайт школи.

1 учитель - Криницька І.І., учитель української мови та літератури - має власний Інтернет – сайт «Портфоліо».

Школа підключена до мережі «Щоденник.ua».

Працюючи над реалізацією проблеми протягом 2012-2016 років, заступник директора з навчально – виховної роботи Крючко Н.Л. та

керівники методичних об'єднань розробили методичні рекомендації щодо підвищення професійної компетентності педагогів (додаток 1) та рекомендації щодо підвищення успішності учнів (додаток 2).

Отже, методична робота над науково – методичною проблемою «Забезпечення формування особистості учня на основі якісної освіти, розвитку його творчих можливостей, самовдосконалення, підвищення рівня компетентності педагогів» проводилася протягом 2012-2016 років (IV етапи) на належному рівні.

Рекомендації щодо підвищення професійної компетентності педагогічних працівників закладу

I. Адміністрації загальноосвітніх навчальних закладів:

1. Розробити стратегію та програму розвитку закладу освіти з урахуванням необхідності впровадження в управлінський та навчально-виховний процеси педагогічних інновацій.
2. Проводити діагностику рівня готовності вчителів до освоєння педагогічних інновацій.
3. Сприяти створенню внутрішньої (корпоративної) культури, яка сприяє формуванню внутрішньої мотивації до інноваційної діяльності.
4. Планувати діяльність методичних підрозділів щодо формування готовності вчителів до впровадження в практику навчально-виховної діяльності інноваційних педагогічних технологій.
5. Сприяти вдосконаленню змісту та форм науково-методичної роботи, орієнтуючись на можливості та потреби вчителів.
6. Сприяти методичному супроводу інноваційної освітньої діяльності педагогів та публікації творчих доробок учителів у фахових виданнях.
7. Адаптувати тематику засідань методичних об'єднань до потреб вчителів, приділивши увагу питанням організації тренінгового навчання, методиці інтенсифікації навчання на основі опорних схем, блочно-модульному навчанню, розвитку креативності педагогів та новим методам оцінювання.
8. Створювати сприятливі умови для розвитку творчого потенціалу вчителів шляхом:
 - організації та проведення системи майстер-класів і методичних семінарів для вчителів з метою обміну досвідом щодо використання інноваційних педагогічних технологій;
 - покращення методичної підтримки роботи вчителів, які використовують у навчальному процесі інноваційні педагогічні технології.
9. При вивченні стану викладання навчальних предметів зосереджувати увагу на використанні вчителями інноваційних педагогічних технологій, упровадження ними інноваційного педагогічного досвіду.
10. Заслуховувати звіти педагогів (на педраді, засіданнях методичних об'єднань) про виконання плану навчання та самоосвіти з проблем освоєння технологій інноваційного навчання.
11. Вивчати та узагальнювати інноваційний досвід роботи вчителів, розробляти та здійснювати заходи щодо стимулювання педагогів, які активно впроваджують у практику своєї роботи інноваційні технології.
12. Активніше застосовувати сучасні методи управління навчальним закладом, зокрема: консалтинг, кейс-стаді та фандрайзинг. З метою опанування технології фандрайзингу ознайомитися зі статтею Деменко Т. «Фандрейзингова стратегія» (Директор школи, 2014, №16).

13. Покращувати якість психологічного супроводу інноваційної діяльності педагогів.
14. З метою подолання опору педагогів щодо інноваційної діяльності використовувати такі засоби: навчання й консультування, своєчасна підтримка та допомога, власний приклад творчої діяльності.
15. Створювати в педагогічних колективах умови для обміну досвідом педагогів та сприяти розвантаженню вчителів, що займаються інноваційною діяльністю.
16. Сприяти зміцненню матеріальної бази навчальних закладів з метою забезпечення повноцінного навчально-виховного процесу з урахуванням сучасних освітніх стандартів.

II. Педагогам загальноосвітніх навчальних закладів:

1. Розвивати вміння аналізувати власну діяльність.
2. Акцентувати увагу на саморозвитку та самовдосконаленні, навчанні в школах педагогічної майстерності та передового педагогічного досвіду, участі в науково-методичних семінарах, творчих конкурсах тощо.
3. Розвивати науково-методичні, пошукові, дослідницькі вміння та навички (вивчення та використання передового педагогічного досвіду, використання методів теоретичного пошуку та емпіричних досліджень тощо).
4. Активно використовувати такі засоби самоосвіти та саморозвитку:
 - розробка електронних уроків, посібників тощо;
 - створення пакету тестового матеріалу в електронному вигляді;
 - створення комплекта дидактичного матеріалу з предмета: самоосвітні, практичні, контрольні роботи;
 - створення термінологічного словника з предметної теми, розділу;
 - участь у розробці навчальних проєктів;
 - створення особистої методичної веб-сторінки.
5. Оволодіти методикою модульно-блочного навчання, тренінгового навчання та інтенсифікації навчання на основі опорних схем.
6. Підвищувати рівень власної інноваційної компетентності шляхом вивчення наступних діагностичних методів: тестові методики, різні види опитування, спостереження, рейтинг, соціометрія.
7. З метою підвищення ефективності навчальної діяльності ознайомитись із посібником «Усе про мотивацію» (А.Г.Дербеньова).-Х.: Основа, 2012.

Рекомендації щодо підвищення успішності учнів та ліквідації прогалин в успішності

Учителям загальноосвітніх навчальних закладів:

1. Ефективність навчальної роботи учнів визначається характером їхньої особистісної вихованості, тому навчання повинне проводитися так, щоб воно максимальною мірою спрямо вихованню кожного учня. Кожному вчителю необхідно:
 - формувати у школярів упевненість у своїх силах;
 - розвивати кругозір та ерудицію, мислення, пам'ять, увагу;
 - підвищувати вимогливість, робити акцент на формуванні в учнів свідомої дисципліни, відповідального ставлення до навчання;
 - залучати дітей до самостійної роботи, заохочувати самостійність;
 - розвивати творчі здібності учнів, їх образне мислення, творчу уяву;
 - формувати пізнавальний інтерес та позитивну мотивацію до пізнавальної діяльності.
2. Важливо пам'ятати, що мотивація на уроці - це не одноразова акція, а цілеспрямована робота, яка має організовувати та тримати в полі уваги учнівський інтерес до пізнання. Слід використовувати різні мотиваційні чинники: привабливу мету, інтерес до предмета, усвідомлення його корисності, аргументи щодо практичності теорії, прагнення успіху, упевненість і почуття власної гідності, мотив запобігання невдач тощо.
3. Характерною особливістю мотиваційної сфери учнів середньої школи є нестійкість мотивів, їхня залежність від групи. Підліток найчастіше змінює свої установки, пристосовується до групи. Тому важливо для педагогів не тільки впливати на окрему особистість, але й формувати в класі колективні відносини, впливати на групу.
4. Розвиток та успіх учня значною мірою залежить від того, у якій атмосфері, у якому психологічному кліматі відбувається процес набуття знань. Тому необхідним є забезпечення психологічного комфорту, задоволення потреби дитини в її прийнятті та визнанні іншими. Взаємини між вчителями й учнями повинні бути засновані на оптимістичному відношенні вчителя до кожного учня, педагог повинен вірити в можливості та сили учня. Він повинен виявляти кращі і сильні сторони кожної дитини і, спираючись на них, разом із учнем боротися з його слабкими якостями.
5. Ефективність навчальної роботи учнів залежить від розвитку в них здатності до навчання, здатності вчитися. Для цього вони повинні опанувати загально навчальні уміння і навички. Формування всіх цих навичок і вмінь є необхіднішим, ніж саме предметне навантаження уроку. Логічні уміння і навички є базовими, універсальними для пізнання будь-якої сфери дійсності, для вивчення будь-якої дисципліни, тому

оволодіння цими уміннями та навичками повинно бути включене в навчальні програми по кожному навчальному предмету.

6. Своєчасно виявляти прогалини в навчанні кожного учня, проводити контроль по кожному елементу змісту навчальної програми. Залучати самих учнів до проведення поточного контролю й оцінки у формі взаємо- і самоконтролю, взаємо- і самооцінки під керівництвом учителя.
7. Урізноманітнювати форми та методи роботи, надавати перевагу активним методам навчання, здійснювати діалог із учнями, пропонувати різні форми самостійної і творчої роботи.
8. Систематично аналізувати труднощі у роботі, покращувати практику самоаналізу своєї діяльності, узагальнювати передовий досвід роботи з попередження неуспешності, опановувати методику навчання невстигаючих учнів. Подоланню епізодичного відставання сприяють:
 - консультації з питань раціоналізації навчальної праці;
 - посилення контролю за щоденною працею учнів;
 - своєчасне реагування на окремі факти відставання;
 - виявлення їх причин і вжиття оперативних заходів щодо їх усунення;
 - індивідуальні завдання з вивчення пропущеного;
 - контроль за виконанням заданого.

Для подолання стійкого відставання з одного предмета чи предметів одного профілю необхідно:

- вдосконалювати методики викладання предмета;
- доступно розкривати навчальний матеріал;
- повторювати недостатньо засвоєні теми;
- диференціювати завдання з метою усунення прогалин у знаннях;
- розвивати навчально-пізнавальні компетентності учнів.